

ΣΥΡΙΖΑ
ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ	
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	
Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ	6830
Αριθμ. Πρωτ. ΑΙΤΗΣ.ΚΑΤ.ΕΓΓΡΑΦΩΝ	
Ημερομ. Καταθέσεως	13.6.18

Αθήνα, 3 Ιουνίου 2018

ΕΡΩΤΗΣΗ

- Προς τους κ.κ. Υπουργούς:**
- Υποδομών και Μεταφορών
 - Πολιτισμού και Αθλητισμού

ΘΕΜΑ: «Κατάργηση του δρόμου που περνάει μέσα από την πεντάκλιτη βασιλική της Μητρόπολης της Γόρτυνας»

Στα πλαίσια μιας παράλογα κραυγαλέας ιστορικής και αισθητικής ασέβειας απέναντι σε έναν τόπο, μέχρι και σήμερα μέσα από την ιστορική πεντάκλιτη βασιλική της Μητρόπολης της Γόρτυνας, δηλαδή τη μεγαλύτερη βασιλική της Κρήτης και μία από τις μεγαλύτερες της Ελλάδος, διέρχεται και σήμερα τέμνει ο επαρχιακός δρόμος, «χωρίζοντας» στα δύο τον αρχαιολογικό και ιστορικό χώρο με τα διερχόμενα αυτοκίνητα να διασχίζουν αδιάλειπτα ένα από τα σημαντικότερα λατρευτικά μνημεία της Ιουστινιάνειας περιόδου.

Έχει ιδιαίτερη αξία να τονιστεί ότι η πεντάκλιτη βασιλική ανεγέρθηκε στα χρόνια του Ιουστινιανού από τον επίσκοπο Θεόδωρο. Διαθέτει ψηφιδωτά δάπεδα και πλούσιο γλυπτό διάκοσμο. Γύρω από τη μεγαλοπρεπή βασιλική αναπτυσσόταν εκτεταμένο επισκοπικό συγκρότημα, από το οποίο έχει ανασκαφεί προς το παρόν μόνο το περίκεντρο βαπτιστήριο, που επικοινωνούσε προς νότο με τη βασιλική μέσω πομπικού διαδρόμου. Είναι ένα από τα πολυτελέστερα παλαιοχριστιανικά βαπτιστήρια - το μοναδικό σωζόμενο στην Κρήτη - κ ένα από τα ελάχιστα στην Ελλάδα. Διέθετε περίδρομο, οκτώ κόγχες και τετράλοβη κολυμβήθρα, διακοσμημένο με μαρμαροθετήματα, ορθομαρμαρώσεις και περίτεχνο μαρμάρινο αρχιτεκτονικό διάκοσμο εισαγμένο από την Κωνσταντινούπολη.

Κι όμως, σήμερα η υφιστάμενη Ε.Ο. υπ' αρ. 18 που διέρχεται από τον οικισμό της Μητρόπολης, τέμνει την πεντάκλιτη επισκοπική βασιλική και συγκεκριμένα αποκόπτει το χώρο του Ιερού Βήματος από τον κυρίως ναό.

Σημειώνεται ότι η Εφορεία διαχρονικά ζητά την αποξήλωση του οδοστρώματος προκειμένου να αποκαλυφθεί το μη ανεσκαμμένο τμήμα της επισκοπικής βασιλικής που βρίσκεται κάτω από το δρόμο και να ενοποιηθεί το μνημείο ώστε να αναδειχτεί πλήρως το σημαντικότερο αυτό ιστορικό μνημείο και να καταστεί επισκέψιμο. Σημειώνεται επίσης ότι το οικόπεδο εκατέρωθεν του δρόμου είναι απαλλοτριωμένο από το ΥΠΠΟΑ.

Στα πλαίσια της ολοκλήρωσης του οδικού άξονα «Αγ. Βαρβάρα - Αγ. Δέκα – Βιάννος – Ιεράπετρα – Παχιά Άμμος, Τμήμα: Πρεσιτώρια - Άγιοι Δέκα. Υποτμήμα: Στόλοι-Άγιοι Δέκα» στην Π.Ε. Ηρακλείου», όπου προβλέπεται νότια του οικισμού της Μητρόπολης η κατασκευή ισόπεδου τετρασκελούς κυκλικού κόμβου που θα συνδέει την υφιστάμενη Ε.Ο. Ηρακλείου- Μοιρών και τη νέα υπό κατασκευή οδό Αγ. Βαρβάρα-Καστέλι, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηρακλείου (ΕΦΑΗ) έχει επισημαίνει ότι η **κατάργηση του βόρειου τμήματος της Ε.Ο. 18 κρίνεται επιβεβλημένη δεδομένου ότι τέμνει την πεντάκλιτη επισκοπική βασιλική αποκόπτοντας το χώρο του Ιερού Βήματος από τον κυρίως ναό, επισημαίνοντας επίσης ότι εκαιτέρωθεν του ίδιου δρόμου υπάρχουν σημαντικές ανεσκαμμένες και μη αρχαιότητες, όπως το βαπτιστήριο της βασιλικής και το υπόλοιπο επισκοπικό συγκρότημα, η βασιλική του Μαυρόπαπα, οι μικρές θέρμες, νεκροπόλεις, νυμφαία, κρήνες κλπ..**

Προς αποκατάσταση αυτής της προσβολής στην ιστορία και την αξία του τόπου, εύλογα στην ίδια απόφαση η ΕΦΑΗ συγκεκριμένα προτείνει στο πλαίσιο του παρόντος έργου την **κατάργηση του βόρειου τμήματος της Ε.Ο. 18**, από την περιοχή της πεντάκλιτης βασιλικής έως τη συμβολή του δρόμου Ε.Ο. Ηρακλείου-Μοιρών, και της **σύνδεσης του οικισμού της Μητρόπολης με υφιστάμενα οδικά δίκτυα στα νότια του οικισμού**, όπου θα κατασκευαστεί και ο εν λόγω κόμβος».

Επιπλέον, το **Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο** έχει από το 2004 γνωμοδοτήσει υπέρ της συνέχισης της ανασκαφής στην παλαιοχριστιανική βασιλική στη Μητρόπολη Γόρτυνας στην Κρήτη και **έχει εισηγηθεί την μετατόπιση του δρόμου ο οποίος τέμνει το μνημείο**, ώστε να ενοποιηθεί ο ανασκαφικός χώρος.

Υπογραμμίζεται επίσης ότι η πεντάκλιτη βασιλική βρίσκεται πολύ κοντά σε σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους, Θέατρο Πυθίου – ναός Πυθίου Απόλλωνα – Βυζαντινές Οικίες Πυθίου – Πραιτώριο– Θερμών, στον επισκέψιμο αρχαιολογικό χώρο της Γόρτυνας, όπου βρίσκονται το Ρωμαϊκό ωδείο και η τρουλλαία βασιλική του Αγίου Τίτου.

Επιπροσθέτως, σε διάφορα σημεία της μεγάλης έκτασης που καταλαμβάνει η Γεωργική Σχολή μέχρι το Ληθαίο ποταμό, έχουν αποκαλυφθεί αρχαιότητες διαφόρων περιόδων (ρωμαϊκών, παλαιοχριστιανικών), όπως το τετράκογχο βαπτιστήριο που ανήκει σε μεγαλύτερο μη ανεσκαμμένο λατρευτικό συγκρότημα, ψηφιδωτά δάπεδα, ταφές, τμήματα τοιχοποιιών κ.ά., καθώς και στο υπό ολοκλήρωση Αρχαιολογικό Μουσείο της Μεσαράς.

Επειδή είναι επιβεβλημένη η ιστορική αποκατάσταση και ανάδειξη του χώρου της πεντάκλιτης επισκοπικής βασιλικής που αποτελούσε επίκεντρο της χριστιανικής πόλης της Γόρτυνας και έδρα της εκκλησίας της Κρήτης κατά την πρωτοβυζαντινή περίοδο.

Επειδή με την απομάκρυνση της Ε.Ο. υπ' αρ. 18 δημιουργούνται όλες εκείνες οι προϋποθέσεις για την ενοποίηση και την ένταξη όλων των προαναφερθέντων μνημείων και αρχαιολογικών χώρων σε μια περιπατητική διαδρομή στην αρχαία Γόρτυνα -

Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσαράς - επισκέψιμος αρχαιολογικός χώρος - επισκοπική βασιλική- συγκρότημα Πυθίου-Πραιτωρίου.

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

1. Σε ποιες ενέργειες έχουν προχωρήσει, μαζί με τις αρμόδιες τοπικές αρχές, για την επιβεβλημένη κατάργηση του βόρειου τμήματος της Ε.Ο. 18, από την περιοχή της πεντάκλιτης βασιλικής έως τη συμβολή του δρόμου Ε.Ο. Ηρακλείου-Μοιρών, και της σύνδεσης του οικισμού της Μητρόπολης με υφιστάμενα οδικά δίκτυα στα νότια του οικισμού, ώστε να σταματήσει να διέρχεται δρόμος μέσα από το ιστορικό μνημείο της Κρήτης;
2. Σε ποιες ενέργειες έχει προχωρήσει το Υπουργείο προκειμένου να είναι επισκέψιμος στο σύνολο του ο αρχαιολογικός χώρος, συνεπικουρώντας την τοπική αυτοδιοίκηση σε αυτή την κατεύθυνση;

Ο ερωτών βουλευτής

Ηγουμενίδης Νικόλαος